

MEMO

Aan : Gemeenteraad Gorinchem

Van : Erik Hoogmoed en Arno van Houwelingen

Betreft : Terugkoppeling B&A 4 december 2024 Vervangende nieuwbouw Retranchement 3 unilocatie Beatrix de Burcht en De Regenboog

Datum : 11 december 2024

Tijdens de B&A vervangende nieuwbouw Retranchement op 4 december 2024 zijn verschillende onderwerpen en vragen van technische aard besproken. Hieronder zijn deze onderwerpen beschreven en beantwoorden we vragen die bij de raad spelen.

Wanneer heeft de gemeenteraad hierover een besluit genomen?

- Raadsbesluit mei 2017, IHP Gorinchem-Oost 2017 (bijlage 1).
- Raadsbesluit februari 2019, aanvullend budget.
- Raadsbesluit versneld uitvoeringsprogramma juni 2021 unilocatie Retranchement Regenboog en Beatrix de Burcht (bijlage 2).
- IHP 2023 – 2038, raadsbesluit 20 april 2023 Retranchement 3 is een 'lopend IHP-project' en behoort toe aan het versneld uitvoeringsprogramma basisonderwijs (bijlage 3).
- Gedurende de p&c-cyclus (begroting, tussenrapportage, jaarrekening en perspectiefnota) is dit onderwerp toegelicht.

Het budget van IHP Gorinchem-Oost en aanvullend budget (2019) was niet toereikend voor een renovatie van het bestaande schoolgebouw inclusief verduurzaming. Tevens is een mogelijke oplossing van een semipermanent onderwijsgebouw onderzocht. Dit plan is niet haalbaar gebleken binnen budget, onderwijsvisie en duurzaamheidsdoelstellingen. Er moest een ander integraal onderwijsplan worden ontwikkeld en zijn schoolbestuur en gemeente "terug naar de tekentafel" gegaan.

Dit nieuwe plan "Versneld uitvoeringsprogramma unilocatie Regenboogschool/Beatrix de Burcht" is in nauwe samenwerking met het onderwijs tot stand gekomen. In 2021 zijn binnen het raadsproces de uitgangspunten inclusief onderwijs, verduurzaming en binnenklimaat toegelicht en is dit uitvoeringsprogramma besloten door de raad en kon verder worden uitgewerkt. Hiervoor zijn extra middelen door de raad toegekend. Dit is nu uitgewerkt in een business case/projectplan.

Kwaliteit schoolgebouw

Deze school is een gebouw met een status 'rood' zoals andere scholen, waarvan de score is opgenomen in de HEVO gebouwenscan ten behoeve van het IHP 2023-2038. Dit schoolgebouw aan Retranchement is in het hoofdstuk 'Lopende projecten' opgenomen in het IHP 2023-2028. De raad had daarvoor namelijk al een besluit genomen in het versneld uitvoeringsprogramma.

Verkeer op en rondom Retranchement

Er is gekeken naar verkeersstromen fietsers, voetgangers en gemotoriseerd verkeer.

- In het huidige gebouw is onderwijs gegeven voor 200-225 leerlingen.
- Leerlingen sbo Beatrix de Burcht komen voornamelijk met taxivervoer (verwachting 15-20 taxibusjes). Dit zijn minder vervoersbewegingen dan een reguliere school waar per auto 1 of 2 kinderen in zitten.
- Het gaat om vervoersbewegingen tussen ongeveer 8.15 - 8.30 uur en 14.00 - 14.15 uur.
- Taxivervoer rijdt of via Traverse of Hoofdwal Wijdschild in.

- Er zijn diverse scenario's bedacht om de verkeersafhandeling zo goed mogelijk vorm te geven.
- De verkeersbewegingen van auto's, fietsers en voetgangers moeten elkaar zo min mogelijk doorkruisen. Het scenario Kiss en Ride-zone op de Schans lijkt het meest wenselijk. Dit wordt nader onderzocht gedurende de voorbereidingen van het bouwproces. De buurt wordt daarbij uiteraard betrokken.

Het woonerf Dr. Hiemstralaan, waar nu sbo Beatrix de Burcht is gehuisvest, heeft een soortgelijke verkeerssituatie als op Retranchement; een woonerf met één toegangsweg naar de school. Gemeente en school zijn in gesprek geweest met de buurtbewoners om het verkeer zo goed mogelijk met elkaar te organiseren. Er zijn nog geen klachten vanuit de buurt geweest.

Wordt de hoogte van het nieuwe schoolgebouw 2 laags (bouwhoogte)?

Met de ruimtevraag zoals in het projectplan is uitgelegd past er zowel een éénlaags als tweelaags gebouw op de locatie. De hoogte van het nieuwe schoolgebouw is nog onbekend, dit zal gedurende het proces duidelijk worden. De verdere uitvoering moet uiteraard voldoen aan alle gestelde wet- en regelgeving (eisen die het bestemmingsplan stelt).

Nadere uitleg unitonderwijs

- Alle leerlingen in zowel hoofdgebouw, dependance als Junior College zijn ingeschreven bij de Regenboogschool. Hier speelt geen opheffingsnorm!
- Als je een kleinere school hebt, ga je werken met combigroepen. Bij de Regenboog is onderwijs met meerdere jaargroepen samen verder doorontwikkeld en dat noemen ze unitonderwijs.
- Unitonderwijs is ontwikkeld toen het Tienercollege (vorige naam) nog een samenwerking was met het Lyceum om een keuze van vervolgonderwijs uit te stellen naar 13/14 jaar. Dit onderwijs voorzag niet in een behoefte en is er niet meer
- Nu zijn de groepen 6, 7 en 8 gehuisvest op Retranchement. Als je een volwaardige school wilt op Retranchement (groep 1 t/m 8) dan kies je voor combigroepen (unitsonderwijssysteem).

Wijkschool

- Meer dan 90% van de leerlingen van De Regenboogschool (inclusief unitonderwijs) komt uit de wijk Gorinchem-Oost (bron prognosecijfers).
- 85% van de leerlingen op Retranchement komt op dit moment uit de wijken van Gorinchem-Oost (bron prognosecijfers).

Basisonderwijslocaties in de wijk

Leerlingenprognoses geven aan welke ruimtebehoefte er in de toekomst wordt verwacht. Een toekomstige groei van leerlingen wordt voorzien, omdat de gemeente Gorinchem qua inwoneraantal groeit de komende jaren. Denk hierbij onder andere aan de bouwplannen als gevolg van 'Vleugels van de stad'. Binnen de geactualiseerde leerlingenprognoses zijn deze ontwikkelingen (nog) niet meegenomen. Tevens zien we een landelijke trend van toename van het aantal leerlingen in het (voortgezet) speciaal onderwijs (so en vso) waar extra onderwijsruimte vraag ontstaat.

Met die ontwikkelingen in beeld is het sterk aan te bevelen om de bestaande onderwijslocaties te behouden voor thuisnabij onderwijs en niet weg te laten vallen. Nieuwe vrijkomende kavels om leerlingen te huisvesten zijn er niet in de toekomst. Basisonderwijslocaties inclusief speciaal basisonderwijs (sbo) horen in de wijken thuis.

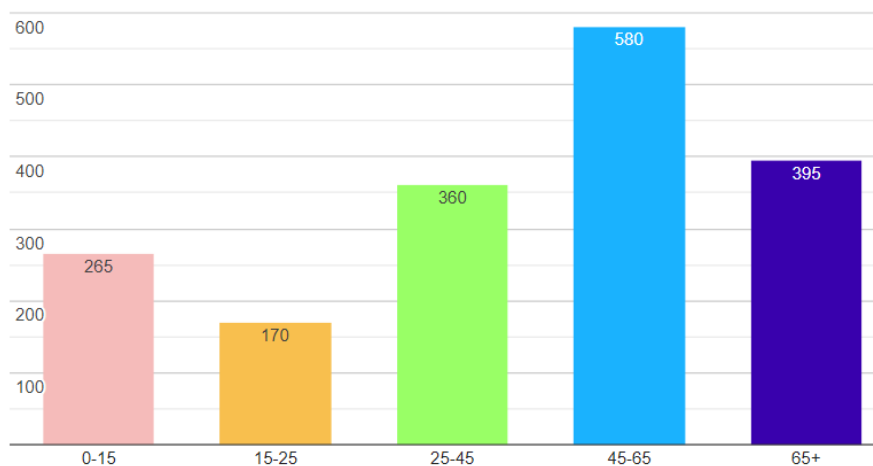
Demografische ontwikkelingen

In de onafhankelijke leerlingenprognoses zijn de demografische ontwikkelingen van kinderen meegenomen en weten we dat er structureel vraag blijft naar onderwijs op deze locatie (zie onderstaand staatje leerlingenprognoses). Deze prognoses worden bevestigd door de eigen prognoses van LOGOS, uitgevoerd door Verus.

Instnr	Naam	1-10-2021	1-10-2022									Prognose 2022	
		2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2033	2038	2043	2022	2023
05HA00	Mariëngaarde	373	337	328	334	335	334	340	344	344	338	339	
06NX00	Ds Koelmanschool	285	287	269	273	277	281	283	294	303	300	287	
06VN00	Jenaplanschool Gorkum	223	238	252	254	253	254	255	257	257	253	238	
12ZT00	De Tamboerijn	121	121	118	116	113	112	112	112	113	111	120	
13GC00	De Tweemaster	187	175	175	174	171	171	171	172	172	169	171	
13KS00	Samen Onderweg	319	322	322	331	335	337	343	349	348	340	319	
13UB00	Graaf Reinaldschool	307	302	279	275	268	260	261	261	260	257	316	
13UB01	Montessorischool	32	60	97	122	148	168	167	155	144	139	45	
13XL_00	J.P. Waale Meander	181	197	195	209	217	227	241	265	272	261	207	
13XL_01	De Poorter Meander	151	210	198	199	198	196	198	197	197	194	194	
13XL_02	Anne Frank Meander	147	144	152	156	158	158	161	165	164	161	151	
14LW00	IKC Merweplein	416	416	411	410	406	395	390	365	345	336	415	
23CC_00	De Regenboog, Alb. Kehrstr.	187	207	184	183	180	178	178	181	182	180	203	
23CC_01	De Regenboog, Retranchement	58	67	71	71	71	71	72	72	71	70	55	
23CC_02	Het Kleurenlint	262	251	261	270	278	277	271	238	213	204	265	
Totaal		3249	3334	3312	3377	3408	3419	3443	3427	3385	3313	3325	

De demografische gegevens voor Wijdschild op dit moment zijn vertaald in onderstaande grafiek (allecijfers.nl).

Inwoners naar leeftijd in de buurt Wijdschild [↗](#)

Bevolking, leeftijdsgroepen: aantal inwoners op 1 januari 2024 per leeftijdsgroep.

We zien dat er verjonging in de wijk is en het is aannemelijk dat deze komende jaren zal doorzetten. Een goed basisschoolaanbod is cruciaal voor een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor jonge gezinnen. En derhalve goed voor de doorstroming in de wijk. Wijdschild (onderdeel van Gorinchem Oost) verdient een goede basisschool voor nu en in de toekomst voor de leefbaarheid van de wijk.

Unilocatie/bredeschool

Bij elk nieuw te bouwen schoolgebouw wordt gekeken welke functies mogelijk en gewenst zijn vanuit beleid brede scholen. Daarbij wordt ook gekeken naar functies die al in de buurt aanwezig zijn zoals sportfaciliteiten. Met de functies die we aan dit gebouw willen geven spreken we over een unilocatie. In de raadsvergadering is vanuit een raadslid abusievelijk aangegeven dat de term brede school op de website van de Regenboogschool zou staan.

De functies binnen het gebouw Retranchement waarbij de kinderen en ouders centraal staan zijn:

- Onderwijs voor de Regenboogschool en Beatrix de Burcht
- Passend onderwijs (met medewerking van het samenwerkingsband Driegang)
- Ruimte voor ondersteunende diensten voor zorg en onderwijs
- Buitenschoolse opvang

Kinderopvang

Peuteropvang (POV) en buitenschoolse opvang (BSO) worden op dit moment aangeboden door SKG. Kinderdagopvang KDV wordt niet aangeboden op deze locatie.

SKG is in de voorbereidingsfase volledig meegenomen in de planvorming. Het uitgangspunt van de gemeente is geweest dat de bestaande functie van één groep peuteropvang (POV) terug zou komen. SKG heeft in de gesprekken aangegeven dat zij op basis van juridisch en bedrijfseconomische redenen met alleen een uitbreiding van 3 groepen (minimaal 2) deze functie op deze locatie kan behouden.

Dit zou een te groot beslag leggen op de beschikbare m2 binnen het kavel en een extra toename betekenen voor de verkeersbewegingen. De SKG heeft besloten om één groep peuteropvang niet op de locatie te kunnen aanbieden. Met SKG is afgesproken gezamenlijk te kijken welke mogelijkheden er zijn voor aanbod van SKG in Gorinchem-Oost en welke rol de gemeente hierin kan spelen. De gemeente heeft overigens geen wettelijke verantwoordelijkheid voor huisvesting van kinderopvang. Buitenschoolse opvang (BSO) blijft wel verzorgd worden door SKG op Retranchement. SKG en LOGOS hebben afgesproken dat dit binnen de vierkante meters van de school wordt aangeboden.

Peuteropvang kent haar eigen wettelijke ruimtes en gebruiksfuncties. Dit zijn extra m2 in het gebouw en buitenruimte die niet gedeeld kunnen worden met de school. In de afgelopen bouwprojecten van basisscholen zijn de extra m2 gefinancierd door de gemeente en doorbelast aan SKG middels een investeringshuur.

Inclusief onderwijs, sbo en unitonderwijs samen

Vraag uit de raad: Kan het concept unitonderwijs een betere bijdrage leveren aan meer inclusief onderwijs gezamenlijk met Beatrix de Burcht dan een meer traditioneler onderwijs-jaarklassensysteem?

In de I&O van 14 november jl. heeft Annette Verdoorn, directeur sbo Beatrix de Burcht dit aan de hand van een presentatie uitgelegd. In bijlage 4 is een schriftelijke uitleg gegeven.

Alternatieven

Elke dag gaan meer dan 10.000 leerlingen in Gorinchem naar school. Een grote opgave voor een stad met 38.000 inwoners, die nog groeit. Onderwijshuisvesting is een grote puzzel die niet alleen voor het hier en nu gelegd moet worden, maar tegelijkertijd ook voor de toekomst moet kloppen. Elk puzzelstukje staat niet op zichzelf maar is onderdeel van de puzzelstukjes er omheen om uiteindelijk de puzzel compleet te maken. Een puzzelstuk niet leggen betekent dat het totaal niet meer klopt. Het gaat er niet alleen om of genoeg onderwijsruimte beschikbaar is voor alle kinderen

verdeeld over Gorinchem. Het gaat ook over het behalen van gemeentelijke en landelijke doelstellingen op het gebied van inclusief onderwijs (2035), duurzaamheidsdoelstellingen (2030, 2050) en binnenklimaat. En dit zo efficiënt mogelijk met de middelen die de gemeente heeft.

Tijdens diverse I&O's, waaronder die van 9 maart 2023 is de raad meegenomen in dit proces. Waarom bepaalde keuzes worden gemaakt, wat de gevolgen zijn en is een interactieve werkvorm gebruikt met een plattegrond van Gorinchem en schoolgebouwen (huisjes) om e.e.a. inzichtelijk te maken. Daar werd duidelijk dat het gaat om een carroussel, een domino-effect.

Is er ruimte beschikbaar in Gorinchem Oost?

Tijdens de raadsvergadering zijn twee plekken genoemd waar ruimte zou zijn voor leerlingen van De Regenboog, te weten Merweplein en Top Naeffstraat 28.

Merweplein:

Door de nieuwbouw in Hoog Dalem is Merweplein is een groeischool omdat deze tegen de nieuwe wijk Hoog Dalem aan ligt.

Op Dalemplein ontstaat er de komende jaren een tekort aan ruimte. Dit is niet onverwachts. De school is gebouwd met een grootte voor als de wijk zich demografisch gestabiliseerd heeft. Merweplein is hierin altijd genoemd als overlooplocatie om de piek op te vangen. Komend schooljaar gaan de eerste klassen van het Kleurenlint naar Merweplein. Ook het bestuurskantoor van OVO zal plaatsmaken voor klassen uit Dalemplein. Merweplein en Dalemplein zijn samen toegerust voor de toename van de leerlingen in die wijken.

Top Naeffstraat 28:

Dit schoolgebouw heeft de afgelopen jaren dienst gedaan voor extra ruimte voor de Graaf Reinaldschool en Fortes Lyceum. De huidige gebruikers zijn, de taalklassen (onderwijssamenwerkingsverband), Graaf Reinaldschool en SKG. De openstaande ruimte is gereserveerd als tijdelijke huisvesting voor Regenboog Retranchement voor de komende jaren. Toekomstige ontwikkelingen (o.a. groei inwoneraantal) binnen de bestaande onderwijshuisvestingscapaciteit moeten duidelijkheid geven hoe daarna om te gaan met deze locatie.

Dit gebouw is een semipermanent gebouw en haar levenscyclus ver voorbij. De gemeente is economisch en juridisch eigenaar wat betekent dat onderhoud de verantwoordelijkheid van de

gemeente zelf is. De gemeente heeft dit gebouw netjes onderhouden maar is niet voldoende voor een definitieve bestemming van een school. Vanuit onderwijsvisie, binnenklimaat en duurzaamheid zal hier een nieuw gebouw moeten worden gebouwd als alternatief voor Retranchement.

Dr. Hiemstralaan 24/24a:

Dit is het tijdelijke onderkomen van Beatrix de Burcht. Dit gebouw is gerenoveerd naar een BENG gebouw. Het gebouw is zo ingericht dat het voldoet aan de wensen van speciaal basisonderwijs, maar tegelijkertijd ook voor tijdelijke huisvesting van andere scholen zoals Anne Frankschool en CBS Samen Onderweg locatie Van Goudoeverstraat. Ook zien we een toenemende vraag naar meer ruimte voor speciaal onderwijs (De Cirkel Schuttersplein en De Kleine Wereld, beiden in de buurt van dit schoolgebouw). Hier kan deze locatie ook een rol gaan spelen.

De locatie Dr. Hiemstralaan is door de gemeente altijd als een tijdelijk onderkomen gepresenteerd aan Beatrix De Burcht. De gemeenteraad heeft destijds van de school hierover een filmpje met indringende boodschap over ontvangen.

Het gestelde scenario dat Beatrix de Burcht blijft op de huidige locatie betekent binnen het IHP 2023-2038 en het huidige uitvoeringsprogramma een enorme hick-up. Aangezien dit voor de twee, door u als raad frequent genoemde scholen 'Goudoever en Anne Frank', een grote extra investering aan tijdelijke huisvesting zal betekenen. Voor de vernieuwing/renovatie van genoemde scholen zal tijdelijke huisvesting dan niet aan de Dr. Hiemstralaan kunnen. Het minder gewenste alternatief is demontabele tijdelijke huisvesting. Dat is duur, minder comfortabel (luchtkwaliteit en duurzaamheid).

Het gebouw aan de Dr. Hiemstralaan is een onlosmakelijke schakel in het IHP. Voor alle betrokken scholen is altijd duidelijk geweest dat dit een wissellocatie is voor de komende jaren. Het gebouw is daarop ingericht, flexibel en multifunctioneel. Het besluit van de gemeenteraad daarover is omarmd door schoolbesturen en geeft toekomstperspectief. Het tijdelijk huisvesten van de Goudoever en Anne Frank niet zijnde de locatie Dr. Hiemstralaan maar in een demontabel schoolgebouw brengt extra kosten met zich mee die niet in definitieve duurzame schoolgebouwen besteed kan worden. Kostentechnisch is tijdelijke huisvesting inefficiënt.